

Експериментальна психологія

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	<i>Перший (бакалаврський)</i>
Галузь знань	<i>05 Соціальні та поведінкові науки</i>
Спеціальність	<i>053 Психологія</i>
Освітня програма	<i>Прикладна психологія</i>
Статус дисципліни	<i>Нормативна</i>
Форма навчання	<i>Очна (денна)</i>
Рік підготовки, семестр	<i>1 курс, весняний семестр</i>
Обсяг дисципліни	<i>Зкред. ЄКТС / 90 годин</i>
Семестровий контроль/ контрольні заходи	<i>МКР, залік</i>
Розклад занять	<i>Лекції: 1 (перший тиждень) Практичні заняття: 1 (другий тиждень) rozklad.kpi.ua</i>
Мова викладання	<i>Українська</i>
Інформація про керівника курсу / викладачів	<i>http://psy.kpi.ua/vikladachi/</i>
Розміщення курсу	

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Вивчення особливостей застосування експериментального методу в психології є важливим компонентом професійної підготовки психолога, що допомагає йому дослідити не тільки ті чи інші психічні явища, а й причини їх виникнення, науково обґрунтовано прогнозувати прояви певних психічних закономірностей. Експериментальна психологія є однією із найцікавіших і водночас найскладніших для розуміння галузей психологічної науки. Володіння нормативами експериментальної психології забезпечує здобувачу вищої освіти орієнтування у методології та методах вивчення особистості. Саме тому курс «Експериментальна психологія» є одним із базових у підготовці психологів. Вивчення дисципліни «Експериментальна психологія» передбачає оволодіння знаннями, вміннями і навичками самостійно проводити експериментально-психологічні дослідження. А саме: здійснювати планування експериментального дослідження психіки, організацію умов його проведення, проводити протоколювання подій експерименту та оформлення експериментальної документації, подавати та аналізувати отримані експериментальні дані та адекватно їх інтерпретувати, робити логічні висновки щодо перевірки гіпотези дослідження, оформляти письмовий звіт. Самостійна дослідницька діяльність потребує освоєння етичних аспектів проведення психологічного дослідження: оцінку валідності проведених психологічних експериментів, достовірність отриманих результатів і можливості застосування їх у психологічній практиці.

Для успішної реалізації такої підготовки здобувачам вищої освіти потрібно опанувати основи методології наукового пізнання, методології проведення наукового експериментально-психологічного дослідження, ознайомитися з історичними причинами та науковими передумовами запровадження експерименту в психології, розвитком експериментального дослідження психіки у

вітчизняній та зарубіжній психології, особливостями експериментального методу на сучасному етапі розвитку психологічної науки.

Навчальний процес включає в себе різноманітні форми та види роботи: будується на основі лекційних та семінарських занять; включає індивідуальну і групову роботу; роботу під керівництвом викладача та самостійне опрацювання матеріалу; науково-дослідну та практичну роботу з попереднім плануванням та наступним контролем виконаних завдань.

У роботі зі здобувачами вищої освіти використовуються такі основні методи: лекція, розповідь, пояснення, обговорення; аналіз літератури; планування і проведення експериментальних досліджень обробка результатів власних психологічних досліджень;

Предметом навчальної дисципліни є планування, організація та проведення експериментів, обробка та інтерпретація експериментальних даних.

Метою викладання навчальної дисципліни «Експериментальна психологія» є формування компетенцій, що забезпечують розуміння теоретичних основ експериментальної психології та формування у здобувачів вищої освіти уміння самостійно планувати, проводити психологічні дослідження, оброблювати та презентувати їх результати.

Завдання дисципліни «Експериментальна психологія»: формувати знання щодо закономірностей, умов, принципів застосування експериментального методу в психології; розвивати вміння та навички проведення валідного експериментального дослідження психіки; формувати вміння, навички правильно та науково обгрунтовано пояснювати психологічні факти, певні прояви особистості на основі експериментальних даних.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі вищої освіти після засвоєння навчальної дисципліни мають продемонструвати такі **програмні результати навчання**:

- здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань (ПРН 3).
- формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження (ПРН).
- пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання(ПРН 9).
- рефлексувати можливості власного інтелектуального потенціалу для вирішення завдань професійної діяльності (ПРН 20).

У результаті засвоєння дисципліни здобувачі вищої освіти зможуть:

- застосовувати знання у практичних ситуаціях (ЗК 1);
- знати та розуміти предметну область та розуміти професійну діяльність (ЗК 2);
- вчитися і оволодівати сучасними знаннями (ЗК 4);
- здатність та готовність впроваджувати наукові основи та рекомендації щодо сучасної життєдіяльності, засоби фізичного, психічного, психологічного і духовного розвитку особистості й самовдосконалення (ЗК 13);
- оперувати категоріально-понятійним апаратом психології (ФК 1);
- здатність використовувати валідний та надійний психодіагностичний інструментарій (ФК 5);
- здатність самостійно планувати, організувати та здійснювати психологічне дослідження (ФК 6);
- здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації (ФК 7).

Комунікація з викладачем є невід'ємною частиною освітнього процесу як під час навчальних занять, так і в межах консультацій, які проводяться за графіком, доступним на сайті кафедри психології та педагогіки. До того ж для більш ефективної комунікації з метою розуміння структури навчальної дисципліни та засвоєння матеріалу використовується електронна пошта, месенджер Telegram.

Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Для вивчення дисципліни студенту бажано мати навички використання текстового редактора на комп'ютері, навички роботи з електронними базами даних наукових інститутів та бібліотек.

Дисципліна «Експериментальна психологія» органічно зв'язана з усіма психологічними дисциплінами. Адекватне планування та проведення психологічних досліджень не можливе без опори на такі теоретичні дисципліни як «Загальна психологія з практикумом», «Анатомія і еволюція нервової системи», «Соціальна психологія», «Вікова психологія», «Методологія і методи психологічних досліджень». Дисципліна «Експериментальна психологія» ставить на меті інтеграцію та систематизацію знань та навичок отриманих здобувачами вищої освіти у ході засвоєння дисциплін практичної спрямованості.

Вивчення дисципліни дозволить ефективніше опановувати дисципліни циклів загальної та професійної підготовки.

2. Зміст навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин			
	Всього	у тому числі		
		Лекції	Практичні (семінарські)	СРС
1	2	3	4	5
Тема 1. Експериментальна психологія як наука. Сучасні дослідження експериментальної психології.	10	2	2	6
Тема 2. Історія становлення і розвитку експериментальної психології.	10	2	2	6
Тема 3. Методологічні аспекти психологічного дослідження. Етика наукового дослідження.	10	2	2	6
Тема 4. Сучасні наукові методи дослідження в психології. Неекспериментальні методи.	10	2	2	6
Тема 5. Експеримент. Його види. Експериментатор і випробуваний. Експериментальне спілкування.	10	2	2	6
Тема 6. Характеристика змінних, що застосовуються в експерименті. Способи контролю змінних.	10	2	2	6
Тема 7. Поняття про експериментальну вибірку, критерії та способи її створення	10	2	2	6
Тема 8. Планування експериментального дослідження. Експериментальні плани.	10	2	2	6
Тема 9. Процедурні аспекти експерименту. Організація та проведення експериментального дослідження.	10	2	2	6
Всього годин	90	18	18	54

3. Навчальні матеріали та ресурси

Для успішного вивчення дисципліни достатньо опрацювати навчальний матеріал, який викладається на лекціях, а також ознайомитись з:

4.1 Базова література

1. Важинський С.Е., Щербак Методика та організація наукових досліджень: навч. посіб. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260 с.
2. Галян О.І., Галян І.М. Експериментальна психологія. Київ, «Академвидав», 2012. 400 с.

3. Горбунова В. В. Експериментальна психологія в схемах і таблицях : навч. посіб.. Київ : «ВД «Професіонал», 2017. 208 с.
4. Максименко С. Д., Носенко Е.Л. Експериментальна психологія: підручник Київ. Центр учб. л-ри, 2020. 360 с.

4.2 Допоміжна література:

1. «Актуальні проблеми психології». Наукові праці Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України. URL: <http://appspsychology.org.ua/index.php/ua/dlia-avtoriv>
2. Гірняк Г. С. Методичні рекомендації з вивчення дисципліни «Експериментальна психологія» для студентів спеціальності 053 «Психологія». Тернопіль: ВПЦ Економічна думка, 2018. 60 с.
3. Копець Л., Класичні експерименти в психології, навч. посіб., Видавництво: Києво – Могилянська академія, Київ, 2010, 283 с.
4. Климчук В. О. Математичні методи у психології: навч. посіб.; рец.: Н. В. Хазратова, М. М. Заброцький, О. Є. Івашко ; Житомир. держ. пед. ун-т ім. І. Франка, Соц.-психолог. ф-т. Київ: Освіта України, 2009. 280 с.
5. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
6. Психологічна бібліотека Київського Фонду сприяння розвитку психічної культури. URL: <http://psylib.kiev.ua/>
7. American Psychologist. Journal of American Psychological Association. URL: <https://www.apa.org/pubs/journals/amp/>
8. The Journal of Social Psychology. URL: <https://www.tandfonline.com/toc/vsoc20/current>
9. Social Psychologe/ Journal of British Psychological Society. URL: <https://onlinelibrary.wiley.com/journal/20448309>
10. Journal of Personality and Social Psychology. Journal of American Psychological Association. URL: <https://www.apa.org/pubs/journals/psp/>

Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Лекційні заняття

№ з/п	Назва теми лекції та перелік основних питань (завдання на СРС)
1	<p>Тема 1. Експериментальна психологія як наука. Сучасні дослідження експериментальної психології</p> <p>Місце експериментальної психології в системі наук. Основні передумови запровадження «експерименту» в психології; предмет «експериментальної психології», завдання «експериментальної психології»; експеримент та емпірія (емпірика). Сучасні тенденції експериментальної психології. Основні принципи експериментальної психології.</p> <p>Завдання на СРС:</p> <p>I. Відповіді на питання для самоперевірки:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Яке місце займає експеримент у системі емпіричних методів дослідження психіки? 2. Розвиток яких наук зумовив впровадження експерименту в психологію? 3. Які основні передумови запровадження «експерименту» в психології? 4. Підходи до розуміння предмету експериментальної психології. 5. Експеримент та емпірика що об'єднує ці терміни? <p>II. Огляд основної та додаткової літератури по темі.</p>
2	<p>Тема 2. Історія становлення і розвитку експериментальної психології</p> <p>Історія становлення та розвитку експериментального метода в психології та її предмету як системи всіх знань, отриманих на основі експериментального вивчення поведінки людини і тварин. Розвиток експериментальної психології в Україні.</p> <p>Завдання на СРС:</p>

	<p>I. Відповіді на питання для самоперевірки:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1 Роль експериментального дослідження психіки у здобутті наукових психологічних знань. 2. Чому перші експерименти з психології були проведені в межах психофізіології? 4. Який внесок основних напрямів психологічної науки в становлення і розвиток експерименту в психології? Наведіть приклади. 5. Висвітліть особливості становлення і розвитку експериментального дослідження психіки у вітчизняній психології. 6. Назвіть основні тенденції розвитку сучасної вітчизняної експериментальної психології. <p>II. Огляд основної та додаткової літератури по темі.</p>
3	<p>Тема 3. Методологічні аспекти психологічного дослідження. Етика наукового дослідження</p> <p>Загальне уявлення про методологію науки. Характеристика наукового дослідження та його етапи. Етика психологічного дослідження і проблема соціальної відповідальності дослідника.</p> <p>Завдання на СРС:</p> <p>I. Відповіді на питання для самоперевірки:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Дати визначення термінам «наука», «дослідник». 2. Запишіть та дайте пояснення (з прикладами) яким чином наукові результати по мірі узагальненості можна розташувати? 3. Метод та науковий підхід, дайте пояснення та наведіть приклади. 4. Висвітліть які класифікації наукових досліджень ви знаєте. 5. Назвіть основні етапи наукового дослідження. 6. Гіпотези та їх види. <p>II. Огляд основної та додаткової літератури по темі.</p>
4	<p>Тема 4. Сучасні наукові методи дослідження в психології. Неекспериментальні методи</p> <p>Загальнонаукові дослідницькі методи (теоретичні, емпіричні, моделювання). Класифікація методів психологічного дослідження.</p> <p>Неекспериментальні методи в психології: спостереження, бесіда, опитування, тести.</p> <p>Завдання на СРС:</p> <p>I. Відповіді на питання для самоперевірки:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1 Які класифікації методів психологічного дослідження Ви знаєте? 2. Сутність методу спостереження. Переваги та недоліки методу спостереження. 3. Бесіда та правила її проведення. 4. Поняття про метод опитування. Види і типи опитування. 5. Структура психологічного тесту. Види тестів. <p>II. Огляд основної та додаткової літератури по темі.</p>
5	<p>Тема 5. Експеримент. Його види. Експериментатор і випробуваний. Експериментальне спілкування</p> <p>Загальна характеристика психологічного експерименту. Аналіз видів психологічного експерименту. Переваги та недоліки методу психологічного експерименту. Характеристика етапів психологічного експерименту. Обробка і узагальнення результатів експериментального дослідження. Проблема інтерпретації результатів експериментального дослідження. Експериментальне спілкування. Експериментатор та досліджуваний в ситуації психологічного експерименту. Артефакти в експериментальному дослідженні.</p> <p>Завдання на СРС:</p> <p>I. Відповіді на питання для самоперевірки:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. У чому полягає основне завдання психологічних експериментів? 2. Що собою уявляє експериментальний процес? 3. Багаторівневий та багатофакторний експеримент. 4. Відмінність лабораторного експерименту від природного експерименту. 5. Сутнісний зміст формувального та оперативного експерименту. 6. Артефакти психологічного експерименту: помилки, пов'язані з мотивацією

	<p>випробуваного; помилки, пов'язані з впливом на випробуваного особистості експериментатора.</p> <p>7. Комунікативні артефакти і засоби їх попередження.</p> <p>II. Огляд основної та додаткової літератури по темі.</p>
6	<p>Тема 6. Характеристика змінних, що застосовуються в експерименті. Способи контролю змінних</p> <p>Поняття змінної в психологічному дослідженні. Види змінних. Незалежні змінні та їх види. Залежні змінні та їх характеристики. Проміжні змінні та їх особливості. Змінні, що контролюються. Основні способи контролю впливу зовнішніх та внутрішніх додаткових змінних в експерименті.</p> <p>Завдання на СРС:</p> <p>I. Відповіді на питання для самоперевірки:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Охарактеризуйте три основні види змінних експерименту: незалежну; залежну; додаткову (зовнішню). 2. Експериментальний контроль змінних. <p>II. Огляд основної та додаткової літератури по темі.</p>
7	<p>Тема 7. Поняття про експериментальну вибірку, критерії та способи її створення</p> <p>Генеральна сукупність і експериментальна вибірка. Репрезентативність вибірки. Стратегії відбору досліджуваних в експериментальну вибірку. Переваги експерименту з великою кількістю досліджуваних</p> <p>Завдання на СРС:</p> <p>I. Відповіді на питання для самоперевірки:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Що означає критерій репрезентативності вибірки? 2. Що таке експериментальна група досліджуваних? <p>II. Огляд основної та додаткової літератури по темі.</p>
8	<p>Тема 8. Планування експериментального дослідження. Експериментальні плани</p> <p>Поняття про експериментальний план дослідження. Види експериментальних планів. Доекспериментальні та квазіекспериментальні плани. Плани ex-post-facto. Спеціальні методи планування експериментального дослідження.</p> <p>Завдання на СРС:</p> <p>I. Відповіді на питання для самоперевірки:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Планування експериментального дослідження. 2. Експериментальні плани: дисперсійного аналізу; відбору суттєвих факторів; багатофакторного аналізу; отримання поверхні відгуку; динамічних задач планування; вивчення механізмів явищ; побудови діаграм «склад — властивість», побудови діаграм «склад — стан». <p>II. Огляд основної та додаткової літератури по темі.</p>
9	<p>Тема 9. Процедурні аспекти експерименту. Організація та проведення експериментального дослідження</p> <p>Підготовчий етап експерименту в психології. Теоретичний етап дослідження. Експериментальний етап дослідження. Інтерпретаційний етап експериментального дослідження. Етапи: мета, завдання та обґрунтування об'єму експерименту; вибір змінних факторів; визначення кількості дослідів та послідовності зміни факторів; вибір кроку зміни факторів, визначення інтервалів між майбутніми експериментальними точками; обґрунтування вибору засобів для вимірювання; опис проведення експерименту; обґрунтування вибору способів оброблення та аналізу результатів експерименту. Основні способи вимірювань. Вимірювальні прилади.</p> <p>Завдання на СРС:</p> <p>I. Відповіді на питання для самоперевірки:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Етапи проведення експериментального дослідження. 2. Проаналізуйте, які етичні проблеми виникають у експериментальних дослідженнях? 3. Розкрийте основні способи вимірювань.

	4. Вимірювальні прилади. II. Огляд основної та додаткової літератури по темі.
--	--

Семінарські (практичні) заняття

Метою проведення семінарських занять є застосування отриманих знань лекційного матеріалу, що пояснюють та доповнюють його, надбання здобувачами вищої освіти практичних навичок проведення експериментальних досліджень.

Основні завдання циклу семінарських (практичних) занять:

сформувати у здобувачів вищої освіти :

- Вміння: розрізняти рівні організації дослідження (рівні методів і методик); виокремлювати інваріанти дослідницьких методів в психології; відрізняти і застосовувати основні форми експериментального контролю і контролю за висновком; критично (професійно) оцінювати представлені в літературі дослідження; рецензувати експериментальні психологічні дослідження;
- Володіння: понятійним апаратом експериментальної психології для аналізу і систематизації психологічної інформації, пошуку нової наукової інформації для пояснення отриманих в ході експериментального дослідження даних; комунікативною компетентністю для встановлення необхідних довірчих відносин з учасниками досліджень; готовністю до проведення експериментальних досліджень відповідно до плану та програми.

№ з/п	Назва теми заняття та перелік основних питань (перелік дидактичного забезпечення, питання для поточного контролю та завдання на СРС)
1	<p>Тема 1. Експериментальна психологія як наука. Сучасні дослідження експериментальної психології</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розкрийте сутність експериментальної психології як науки і охарактеризуйте її складові. 2. Охарактеризуйте методологічні принципи дослідження психіки, зокрема принципи детермінізму, розвитку, системності тощо. 3. Охарактеризуйте ідею виміру в психології. 4. Визначте основні завдання експериментальної психології <p>Завдання на СРС:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Предмет і завдання експериментальної психології. 2. Розвиток та становлення експериментальної психології. 3. Експериментальна психологія на сучасному етапі розвитку науки і суспільства: тенденції, проблеми, перспективи. 4. Міждисциплінарні зв'язки експериментальної психології.
2	<p>Тема 2. Історія становлення і розвитку експериментальної психології</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Етапи розвитку експериментальної психології в історичній перспективі. 2. Становлення відомих шкіл експериментальної психології як відповідь на виклики наукового і соціального прогресу людства. 3. Розвиток експериментальної психології в ідеях І. Павлова, І. Сеченова, Л. Виготського, Р. Лурія, В. Гальперіна та інших). 4. Становлення вітчизняної експериментальної психології (П. Запорожець, М. Ланге, Г. Костюк, М. Холодна). <p>Завдання на СРС:</p> <p>Подати в хронологічній таблиці характеристику етапів становлення та розвитку експериментальної психології як науки .</p>
3	<p>Тема 3. Методологічні аспекти психологічного дослідження. Етика наукового дослідження.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальнонаукові методи психологічного дослідження та межі їх застосування. 2. Спеціальні методи дослідження в експериментальній психології. 3. Кількісні і якісні методи експериментального дослідження. 4. Стандартизовані й нестандартизовані методи та типи даних, які отримують за їх допомогою.

	<p>5. Методи збору, опрацювання, інтерпретації і представлення експериментальних даних.</p> <p>6. Специфіка та основні напрями психологічного моделювання.</p> <p>Завдання на СРС:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні характеристики шкал та їх застосування в експериментальному дослідженні. 2. Постановка наукової проблеми (з обраної теми дослідження): <ul style="list-style-type: none"> - формулювання теми дослідження; - формулювання загальної гіпотези; - визначення об'єкта та предмета дослідження; - формулювання загальної мети дослідження.
4	<p>Тема 4. Сучасні наукові методи дослідження в психології. Неекспериментальні методи.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Охарактеризуйте анкетування як різновид письмового опитувального діагностичного методу. 2. Правила побудови анкет. Види анкет. 3. Інтерв'ю, його підготовка, проблема способу проведення. 4. Ведення бесіди в проблемній ситуації. Вплив зовнішніх умов на ведення бесіди. 5. Вимоги до проведення дослідження з застосуванням проєктивного методу. 6. Вимоги до опрацювання малюнків досліджуваних у психологічному аналізі та інтерпретації <p>Завдання на СРС:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Виконати вправи та тест на дослідження власної спостережливості. 2. Пройти тест «Чи спостережливі Ви?» 3. «Моделювання здобувачами вищої освіти власних інтерв'ю». Мета: сформувати вміння створення проєкту інтерв'ю та його аналіз. Процедура написання: Опишіть ймовірне інтерв'ю, в якому має бути: 1) мета дослідження; 2) список запитань до респондента; 3) можливі неправдиві відповіді, та чим вони можуть бути спричинені.
5	<p>Тема 5. Експеримент. Його види. Експериментатор і випробуваний. Експериментальне спілкування.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Проаналізуйте різні підходи до розуміння сутності експерименту і його структури. 2. Опишіть основні недоліки і переваги експериментального дослідження. 3. Поняття про «чистий» експеримент. Вимоги до «чистого» експерименту. 4. Бездоганний експеримент та його види: ідеальний, безкінечний, експеримент повної відповідності. 5. Поняття про валідність експериментальних висновків. Види валідності експериментальних висновків: внутрішня, зовнішня, операціональна, конструктивна, емпірична, «очевидна». 6. Поняття про «добрий» експеримент (за Д. Кембеллом) <p>Завдання на СРС:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Охарактеризуйте такі експериментальні плани: дисперсійного аналізу; відбору суттєвих факторів; багатфакторного аналізу; отримання поверхні відгуку; динамічних задач планування; вивчення механізмів явищ; побудови діаграм «склад — властивість», побудови діаграм «склад — стан». 2. Особистість експериментатора та стиль його діяльності. Дотримання загальних моральних стандартів. 3. Структура фахової компетентності експериментатора. 4. Соціальна відповідальність експериментатора. 5. Особистість випробуваного та особливості його участі в експерименті. 6. Стилї взаємодії експериментатора і випробуваних у процесі спільної діяльності. 7. Нормативні регулятори експериментальної діяльності.
6	<p>Тема 6. Характеристика змінних, що застосовуються в експерименті. Способи контролю змінних.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Охарактеризуйте три основні види змінних експерименту: незалежну, залежну і додаткову (зовнішню). <p>Завдання на СРС:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ознайомтесь з прикладами експериментів; виявіть допущені помилки;

	<p>конкретизуйте дані помилки; запропонуйте способи їх вирішення.</p> <p>2. Визначте незалежну та залежну змінні як основні характеристики психологічного експерименту». Завдання: Проаналізуйте експеримент (тема на вибір здобувача вищої освіти) та дайте письмову відповідь на запитання: 1. Як була сформульована гіпотеза дослідження? 2. Що виступало в ролі незалежної змінної? Скільки вона має рівнів? 3. Що виступало в ролі залежної змінної? 4. Як вимірювалась залежна змінна?</p>
7	<p>Тема 7. Поняття про експериментальну вибірку, критерії та способи її створення</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Рандомізація, або стратегія випадкового відбору, або техніка рандомізації, або R-метод; 2) Рандомізація з виділенням страт (стратометрический відбір); 3) Попарний відбір, або M-метод; 4) Репрезентативне моделювання; 5) Наближене моделювання; 6) Залучення реальних груп. <p>Завдання на СРС:</p> <p>Вправа «<i>Стратегія відбору досліджуваних у вибірку</i>». Припустимо, що Ви вирішили, використовуючи метод опитування, з'ясувати ставлення студентів до різних навчальних предметів. Всіх студентів свого ВУЗу Ви опитати, ймовірно, не зможете, тому вирішили скласти вибірку кількістю 100 осіб. Як Вам слід вчинити, складаючи вибірку. Оберіть варіант відповіді із запропонованого переліку та обґрунтуйте свій вибір.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Вибрати «круглих відмінників» і питати про їх думку. - Опитувати невстигаючих студентів. - Опитувати студентів, які з усіх предметів показують досить середні результати, не проявляючи жодних переваг. - Опитувати студентів, які досягають великих або видатних успіхів тільки в якихось певних предметах, а по іншим показують середні або погані результати. - Опитувати студентів, котрі найбільш активно беруть участь в громадській роботі. - Опитувати старост, як представників всієї групи. - Скласти вибірку так, щоб до неї увійшли представники всіх перерахованих груп студентів і в тих пропорціях, в яких вони зустрічаються в реальності.
8	<p>Тема 8. Планування експериментального дослідження. Експериментальні плани</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Доекспериментальні та квазіекспериментальні плани, їх особливості. 2. Особливості планування експериментів для одного піддослідного та планів ex-post-facto. 3. Факторні плани, їх особливості. 4. Визначити роль залежної, незалежної та зовнішньої змінної у факторних планах. 5. Проаналізувати сутність кореляційного дослідження; розглянути типи кореляційних зв'язків; 6. Визначити особливості планування різних типів кореляційного дослідження. <p>Завдання на СРС:</p> <p>Моделювання здобувачами вищої освіти власних психологічних експериментів. Процедура написання: Опишіть ймовірний експеримент, в якому має бути:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) сформульована гіпотеза дослідження; 2) незалежна зміна; 3) залежна зміна; 4) емпіричні методи; 5) вибірка; 6) можливі артефакти. <p>Вкажіть до якої предметної сфери належить дослідження.</p>
9	<p>Тема 9. Процедурні аспекти експерименту. Організація та проведення експериментального дослідження.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Етапи підготовки наукового експерименту. 2) Класична методика планування експериментальних досліджень. 3) Визначення основних статистичних характеристик вибіркової сукупності. 4) Апроксимація результатів експериментальних досліджень.

	<p>5) Регресивний аналіз результатів експериментальних досліджень. 6) Узагальнення результатів емпіричних досліджень. 7) Формулювання висновків експериментального дослідження. 8) Артефактні висновки та їх причини.</p> <p>Завдання на СРС: Схарактеризуйте головні компоненти будь-якого експерименту:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) випробуваний, 2) експериментатор, 3) стимуляція (обраний експериментатором подразник, спрямований на випробуваного), 4) відповідь випробуваного на стимуляцію (його реакція), 5) умови досвіду (додаткові до стимуляції впливи на випробуваного, які можуть вплинути на його відповіді)
--	---

6. Самостійна робота здобувача вищої освіти

Здобувачі вищої освіти самостійно опрацьовують питання за всіма темами в теоретичному або практичному аспекті.

Використання методів самостійної роботи здобувачів вищої освіти по осмисленню та засвоєнню матеріалу – самостійний пошук інформації, конспектування першоджерел, ведення психологічного словника термінів, написання доповідей, рефератів.

У процесі самостійної роботи здобувачі вищої освіти мають оволодіти вміннями та навичками:

- організації самостійної навчальної діяльності;
- самостійної роботи з навчальною, навчально-методичною, науковою, науково-популярною літературою;
- конспектування літературних джерел;
- роботи з довідковою літературою.

Для самостійної роботи необхідно:

- добрати до теми необхідну літературу і ґрунтовно її вивчити;
- узагальнити вивчений матеріал, зіставити розглянуті в літературі і в лекції поняття і теорії (з відповідними посиланнями на авторів);
- виконати практичні завдання і тести для контролю знань;
- сформулювати експериментальну гіпотезу, скласти план перевірки цієї гіпотези відповідно до вимог підготовчого етапу експериментального дослідження; реалізувати план і обробити отримані результати;
- перевірити готовність до складання модульної роботи за контрольними питаннями.

Політика та контроль

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

При викладанні дисципліни семестровий рейтинг здобувача вищої освіти формують: робота на семінарах, вчасна здача відповідей на тестові завдання модульної контрольної роботи. Штрафних балів з дисципліни не передбачається.

Відвідуваність і виконання завдань

Здобувачам вищої освіти важливо відвідувати лекції, оскільки на них висвітлюватиметься систематизований навчальний матеріал в обсязі, достатньому для опанування дисципліни студентом, що дасть змогу краще підготуватись до семінарських занять і в цілому опанувати дану дисципліну. Відпрацьовувати пропущені лекції не потрібно. Активна участь здобувача вищої освіти на семінарських заняттях є обов'язковою. Пропуск семінарського заняття не дає можливість отримати студенту бали у семестровий рейтинг. Разом з тим, студент, який пропустив семінарські заняття з поважної причини, і має необхідний документ, який підтверджує відсутність (наприклад довідку від лікаря), може здати підготовлену доповідь викладачу під час консультацій або під час перерви у навчальному занятті і отримати не більше половини максимального

вагомого балу, який передбачений за участь в семінарі (тобто максимальна кількість балів складатиме не більше 3). Графік консультацій, доступний на сайті кафедри психології та педагогіки, але викладач сам призначає здобувачам вищої освіти час консультації в індивідуальному порядку.

Теми і завдання для семінарських занять передбачені робочою програмою дисципліни (силабусом), доступною з особистого кабінету здобувача вищої освіти в системі «Кампус», гугл класі або на сайті кафедри психології та педагогіки.

На лекціях та семінарських заняттях допускається використання ноутбуків, смартфонів, але лише для цілей, пов'язаних з навчанням. Бажано, щоб на семінарському занятті студент використовував підготовлені ним письмові нотатки з питань теми заняття.

Форми роботи

На лекціях висвітлюється зміст тем кредитного модуля «Експериментальна психологія». На семінарських заняттях здобувачі вищої освіти поглиблюють і розширюють знання з предмету. При освоєнні дисципліни здобувачі вищої освіти користуються такими основними засобами роботи: підручниками, посібниками, періодичними виданнями, словниками, інструктивно-методичними матеріалами до семінарських занять; інформацією з мережі Internet; відеозаписами.

Комп'ютерне забезпечення. При підготовці до занять практичного курсу, а також безпосередньо на семінарських заняттях здобувачі вищої освіти користуються комп'ютерами для таких видів роботи: оформлення звітів; отримання інформації з мережі Internet; проведення психодіагностичного обстеження; статистичної обробки даних власних експериментальних досліджень; перегляду навчальних відеозаписів.

На семінарських заняттях використовуються методи: диспут, робота парами, тріадами, круглий стіл, ситуаційні задачі; групові дискусії при вивченні проблемних питань. На семінарських заняттях проводиться усне опитування і тестування здобувачів вищої освіти. Готуючись до семінарських занять, студент має чітко усвідомлювати зміст запитань, дати розгорнуту відповідь на них та/або відповісти на тестові завдання. Під час семінарських занять викладач резюмує сильні і слабкі місця у доповідях здобувачів вищої освіти, вказує на помилки, якщо такі є, дає відповіді на додаткові питання здобувачів вищої освіти з теми семінарського заняття. Поточний контроль проводиться на всіх видах аудиторних занять, основна мета якого – забезпечення зворотного зв'язку між викладачем та здобувачами вищої освіти, забезпечення управління навчальною мотивацією здобувачів вищої освіти. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується як викладачем для коригування методів і засобів навчання, так і здобувачами вищої освіти для планування самостійної роботи. Форми поточного контролю: усне опитування, письмовий експресконтроль на практичних заняттях, колоквиум, виступ здобувача вищої освіти із доповіддю або повідомленням, участь у обговоренні питань на семінарських заняттях, комп'ютерне, бланкове тестування тощо.

Політика університету

Академічна доброчесність

Основні види академічної відповідальності встановлені Законом України «Про освіту». Згідно із частиною 6 статті 42 до основних видів академічної відповідальності здобувачів вищої освіти належать: повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо); повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; відрахування із закладу освіти; позбавлення академічної стипендії; позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати за навчання.

Політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності містять такі регламентуючі документи КПІ ім. Ігоря Сікорського, оприлюднені на сайті Університету: Кодекс честі КПІ ім. Ігоря Сікорського <https://kpi.ua/files/honorcode.pdf>, Положення про систему запобігання академічному плагіату <https://rb.gy/agihij>, а також нормативно-правові документи, офіційні рекомендації, накази та розпорядження, соціологічні дослідження КПІ ім. Ігоря Сікорського, методичні матеріали, освітні курси <https://kpi.ua/academic-integrity>.

Норми етичної поведінки

Норми етичної поведінки здобувачів вищої освіти і працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>, а також у Положенні про комісію з питань етики та академічної чесності НТУУ «КПІ» https://data.kpi.ua/sites/default/files/files/2015_1-140a1.pdf

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Поточний контроль: опитування за темою заняття, модульна контрольна робота.

Календарний контроль: проводиться двічі на семестр як моніторинг виконання здобувачами вищої освіти індивідуальних навчальних планів згідно з графіком навчального процесу.

Семестровий контроль: залік

Оцінювання та контрольні заходи

Рейтинг здобувача вищої освіти з дисципліни складається з балів, що отримуються за:

1) відповіді та доповнення відповідей інших здобувачів вищої освіти у процесі дискусії на семінарських заняттях;

2) написання модульної контрольної роботи.

Студент отримає найвищий рейтинг, якщо він бере активну участь на проведених семінарських заняттях, переважно надає повні та аргументовані відповіді, логічно їх викладає, висловлює власну позицію з дискусійних питань. Пропущені заняття, неточності, неповнота, помилки у відповідях спричиняють зниження рейтингу здобувача вищої освіти. Належна підготовка здобувача вищої освіти до семінарського заняття займатиме в середньому 1-1,5 години.

Деталізовані критерії оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти визначені у положенні про PCO з дисципліни та представлені у Додатку 1.

Викладач оцінює роботу здобувача вищої освіти на кожному семінарському занятті, але конкретна підсумкова кількість балів за роботу на семінарських заняттях виставляється викладачем під час першого і другого етапу проміжної атестації – на восьмому і чотирнадцятому тижнях навчання відповідно. Рейтинг здобувача вищої освіти станом на 8-й тиждень (за результатами роботи на 4 семінарських заняттях) і 14-й тиждень (за результатами роботи на наступних 7-8 семінарських заняттях) навчання повідомляється здобувачу вищої освіти на занятті чи в особистому кабінеті електронного кампусу.

На 15-16 тижні семестру здобувачі вищої освіти виконують модульну контрольну роботу. МКР виконується на останній (передостанній) лекції, тривалість МКР – 90 хвилин. Модульна контрольна робота містить 46 тестових питань, кожне питання містить 3-4 варіанти відповіді серед яких правильною є лише одна. МКР проводиться за допомогою гугл-тестів. Доступ до МКР надається здобувачам вищої освіти лише під час лекції. Перескладати МКР не можна. Задача здобувача вищої освіти – уважно прочитати питання та варіанти відповідей, обрати один варіант відповіді (правильний на думку здобувача вищої освіти) та позначити його у будь-який зручний спосіб.

Здобувач вищої освіти може оскаржити оцінку викладача, подавши відповідну скаргу викладачу не пізніше наступного дня після ознайомлення здобувача освіти з виставленою викладачем оцінкою. Скарга розглядатиметься за процедурами, встановленими університетом.

Умови допуску до семестрового контролю: [зарахування усіх передбачених РП завдань.](#)

Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

Кількість балів	Оцінка
100-95	Відмінно
94-85	Дуже добре
84-75	Добре
74-65	Задовільно
64-60	Достатньо

Менше 60	Незадовільно
Не виконані умови допуску	Не допущено

9. Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

Рекомендації здобувача освіти м

Вивчення курсу «Експериментальна психологія» передбачає засвоєння здобувачами вищої освіти системи знань за темами під час лекційних та семінарських занять, самостійної та індивідуальної роботи. За результатами самостійної роботи від здобувача вищої освіти вимагається підготовка звітів, виступів та безпосередніх виступів за результатами власної дослідницької роботи. Підготовка рефератів, тематичні виступи – за бажанням здобувача вищої освіти.

Головною метою лекцій є мотивація і організація роботи здобувачів вищої освіти з навчальним матеріалом у міжсесійний період. Лекції проводяться із використанням мультимедійних презентацій (за наявності умов в аудиторії).

Готуючись до семінарського заняття здобувач вищої освіти має обов'язково опрацювати лекційний матеріал певної теми, при виникненні питань, виявленні незрозумілих положень необхідно обов'язково обговорити їх з викладачем. На семінарському занятті навіть добре підготовлений здобувач вищої освіти не повинен залишатись пасивним спостерігачем, а активно включатись у обговорення питання. Якщо ж студент не ознайомився з навчальним матеріалом, йому варто уважніше слухати виступаючих, і завдяки отриманій інформації намагатись компенсувати недоліки підготовки до заняття. Не слід відмовляти від відповіді на вимогу викладача. Навіть якщо здобувач вищої освіти не знає відповіді, доцільно спробувати відповісти, висловити свою думку, виходячи з власних знань, досвіду, логіки запитання тощо. Однак, варто пам'ятати, що незнання матеріалу дисципліни є суттєвим недоліком роботи здобувача вищої освіти і буде негативно впливати на його загальний рейтинг. Відповідальне ставлення до підготовки на кожне семінарське заняття дає змогу не лише правильно засвоїти навчальний матеріал, але й зекономити зусилля при проходженні семестрового контролю.

Самостійна робота є невід'ємною складовою вивчення навчальної дисципліни. Вона здійснюється за такими напрямками: підготовка теоретичних питань до практичних занять; підготовка рефератів та тематичних повідомлень; конспектування та аналіз першоджерел; підготовка практичних завдань до семінарських занять (в тому числі структурно -методологічний аналіз досліджень, проведених іншими авторами); планування і проведення експериментальних досліджень; обробка результатів психологічних досліджень; підготовка звітів, за результатами виконання практичних завдань; підготовка усних виступів та безпосередні виступи (в тому числі захисти та презентації власної дослідницької роботи, а також презентація рефератів і тематичних повідомлень); підготовка до модульних роботи та заліку.

Підготовка теоретичних питань до семінарських занять передбачає опрацювання питань, які повністю або частково розглядаються на лекції або виносяться на самостійне опрацювання. Ви маєте розглянути усі питання, зазначені у плані семінарського заняття. Складіть для себе план (простий або складний) відповіді на кожне питання. Визначте основні поняття, які ви повинні засвоїти, проаналізуйте, як опрацьований матеріал пов'язаний з іншими питаннями теми. Для кращого засвоєння та запам'ятовування матеріалу складіть короткий конспект, схеми, таблиці або графіки по прочитаному матеріалу. Визначте проблеми в опрацьованому матеріалі, які ви недостатньо зрозуміли. З цими питаннями ви можете звернутися на консультації до викладача.

Підготовка рефератів та тематичних повідомлень передбачає бібліографічну роботу з систематизації та аналізу літератури; глибокий та детальний аналіз проблеми (робіт зарубіжних і вітчизняних авторів, вивчення і аналіз досліджень). Складіть план реферату або повідомлення. Опрацюйте літературні джерела, користуючись порадами до конспектування першоджерел. Систематизуйте опрацьований матеріал відповідно до плану реферату чи тематичного повідомлення. Дайте власний критичний аналіз та оцінку висвітленої проблеми. Оформіть реферат у друкованому вигляді відповідно до вимог (титульна сторінка із зазначенням теми, інформації про авторів та місця виконання роботи; сторінка із детальним змістом реферату; основний текст із посиланнями на роботи цитованих авторів; висновки, що містять авторські міркування,

узагальнення тощо; список використаної літератури). Тематичне повідомлення не потребує друкованого оформлення, оскільки презентується виключно усно.

Планування і проведення експериментальних досліджень: виконуйте завдання поетапно, дотримуючись плану. При виникненні складнощів звертайтеся до викладача практичного курсу. За результатами проведеної роботи підготуйте звіт. Підготовка звітів, за результатами виконання дослідження має на меті оформлення результатів самостійної роботи здобувачів вищої освіти у презентабельному вигляді, їх узагальнення та систематизацію.

Наявність письмового звіту з базових видів самостійної роботи є обов'язковою, оскільки є базовою підставою для оцінювання студентської роботи.

Підготовка усних виступів, в тому числі захистів та презентацій власної дослідницької роботи, а також презентацій рефератів і тематичних повідомлень передбачає вміння презентувати зроблене на загал та захистити результати своєї роботи. Додатки 2,3 .

Підготовка до МКР та заліку має на меті узагальнення та систематизацію знань з дисципліни у цілому. При підготовці перегляньте зміст кожного питання, користуючись власними конспектами або підручниками. Визначте рівень знань з кожного питання. Визначте питання, які потребують ретельнішої підготовки (опрацювання додаткової літератури, складання конспектів, схем, виконання окремих досліджень тощо). Якщо ви маєте труднощі у підготовці окремих теоретичних питань або виконанні практичних завдань, ви можете звернутися за консультацією до викладача.

Дистанційне навчання

Можливе синхронне дистанційне навчання з використанням платформ для відео-конференцій та освітньої платформи для дистанційного навчання в університеті.

Інклюзивне навчання

Допускається

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено доцентом кафедри психології та педагогіки, к. психол.н., доцентом Сербовою Ольгою Вікторівною

Ухвалено кафедрою психології та педагогіки (протокол № 10 від 10.05.2023 р.)

Погоджено методичною комісією факультету соціології і права (протокол № 11 від 27.06.2023р.)

**Рейтингова система оцінювання результатів навчання
(для здобувачів вищої освіти денної форми)**

Рейтинг здобувача вищої освіти з дисципліни «Експериментальна психологія» складається з балів, що отримуються за:

- 1) відповіді та доповнення відповідей інших здобувачів вищої освіти у процесі дискусії на семінарських заняттях;
- 2) написання модульної контрольної роботи.

Система рейтингових (вагових) балів та критерії оцінювання:

Робота на семінарських (практичних) заняттях (максимальна кількість балів складає 54 (кількість балів на 1 занятті – 6):

активна участь у проведенні заняття; надання повної і аргументованої, логічно викладеної доповіді, відповіді, висловлення власної позиції з дискусійних питань або повністю правильне вирішення завдань з відповідним обґрунтуванням, у поєднанні зі слухними доповненнями відповідей інших здобувачів вищої освіти у процесі дискусії	5-6
активна участь у проведенні заняття; надання правильних відповідей або правильне вирішення завдань з незначними неточностями, порушеннями логіки викладення відповіді чи обґрунтування при вирішенні задачі	3-4
надання відповідей з чисельними значними похибками або вирішення задачі з грубими помилками, вирішення задачі без обґрунтування	1-2
відсутність відповіді, ухиляння від участі у семінарському занятті	0

2. Складання модульної контрольної роботи (максимальна кількість балів складає 46), (максимальна кількість балів за 1 тестове завдання – 1):

тестове завдання виконано правильно (кожне з 46)	1
тестове завдання виконано неправильно (кожне з 46)	0

Розрахунок шкали (R) рейтингу:

Сума вагових балів контрольних заходів протягом семестру складає:

$$RD = 54 + 46 = 100 \text{ балів.}$$

Студенти, які набрали протягом семестру необхідну кількість балів ($RD \geq 0,6R$) мають можливість:

- а) отримати залікову оцінку (залік) так званим «автоматом» відповідно до набраного рейтингу;
- б) виконати залікову контрольну роботу з метою підвищення оцінки.

При цьому попередній рейтинг здобувача вищої освіти з дисципліни скасовується і він отримує оцінку **R₃** тільки за результатами залікової контрольної роботи.

Студенти, які виконали всі умови допуску до заліку, але на мінімальні бали і не мають рейтинг 60 балів, виконують залікову контрольну роботу.

Студенти, які не виконали всіх передбачених програмою дисципліни завдань не допускаються до заліку.

Залікова контрольна робота (ЗКР) складається зі 100 тестових завдань, що відображають зміст всієї дисципліни. ЗКР проводиться за допомогою гугл-тестів, доступ до ЗКР надається здобувача вищої освіти м лише під час проведення заліку.

тестове завдання виконане правильно (кожне з 100)	1
тестове завдання виконане неправильно (кожне з 100)	0

Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

<i>Кількість балів</i>	<i>Оцінка</i>
100-95	Відмінно
94-85	Дуже добре
84-75	Добре
74-65	Задовільно
64-60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
Не виконані умови допуску	Не допущено

Орієнтовні питання до залікової контрольної роботи

1. Визначити цілі і завдання психології. «експериментальної психології».
2. Експеримент та емпірія (емпірика); сучасні дослідження експериментальної психології.
3. Яке місце займає експеримент у системі емпіричних методів дослідження психіки?
4. Дайте визначення термінам «наука», «дослідник».
5. Розвиток яких наук зумовив впровадження експерименту в психологію?
6. Підходи до розуміння предмету експериментальної психології.
7. Роль експериментального дослідження у здобутті наукових психологічних знань.
8. Висвітліть особливості становлення і розвитку експериментального дослідження психіки у вітчизняній психології.
9. Назвіть основні тенденції розвитку сучасної вітчизняної експериментальної психології.
10. Емпіричні методи в психологічному дослідженні.
11. Загальне уявлення про методологію науки. Наукове дослідження.
12. Етапи наукового дослідження.
13. Гіпотеза та їх види.
14. Висвітліть які класифікації наукових досліджень ви знаєте.
15. Спостереження як метод цілеспрямованого пізнання людини та сприяти розвитку спостережливості як професійної якості.
16. Предмет та об'єкт спостереження.
17. Види спостереження.
18. Основні властивості наукового спостереження. Переваги і недоліки методу спостереження.
19. Інтерв'ювання як різновид усного опитувального діагностичного методу; класифікації та види інтерв'ю.
20. Послідовність проведення інтерв'ю; телефонне опитування як різновид інтерв'ю.
21. Загальна характеристика і види бесіди; опитування.
22. Експериментальний процес. Основне завдання психологічних експериментів.
23. Види експериментальних досліджень.
24. Відмінність лабораторного експерименту від природного експерименту.
25. Сутнісний зміст формувального та оперативного експерименту.
26. Переваги та проблеми експериментального дослідження психіки.
27. Планування експериментального дослідження, експериментальні плани: дисперсійного аналізу.
28. Планування експериментального дослідження, експериментальні плани: відбору суттєвих факторів.
29. Планування експериментального дослідження, експериментальні плани: багатфакторного аналізу.
30. Планування експериментального дослідження, експериментальні плани: динамічних задач планування; вивчення механізмів явищ; побудови діаграм «склад — властивість», побудови діаграм «склад — стан».
31. Підготовчий етап експерименту в психології.
32. Теоретичний етап дослідження.
33. Експериментальний етап дослідження.
34. Інтерпретаційний етап експериментального дослідження.
35. Етапи: мета, завдання та обґрунтування об'єму експерименту
36. Вибір змінних факторів; визначення кількості дослідів та послідовності зміни факторів.
37. Вибір кроку зміни факторів, визначення інтервалів між майбутніми експериментальними точками.
38. Обґрунтування вибору засобів для вимірювання.
39. Опис проведення експерименту; обґрунтування вибору способів оброблення та аналізу результатів експерименту.
40. Основні способи вимірювання.

ВИМОГИ ДО ПИСЬМОВИХ ЗВІТІВ ТА УСНИХ ДОПОВІДЕЙ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Загальні вимоги

Письмові звіти здобувачів вищої освіти мають оформлюватись на комп'ютері та відповідати таким основним вимогам: наявність титульної сторінки із назвою звіту та інформацією про його виконавців; виклад державною мовою, акуратне оформлення без помилок та інших технічних недоліків.

Зразок оформлення титульної сторінки

Типова структура звіту за результатами наукового дослідження

структура звіту	змістове наповнення
Титульна сторінка	Тема роботи, інформація про авторів та наукових керівників, установу, де виконувалася робота, місто та рік подання до розгляду
Зміст роботи	Структура роботи із зазначенням сторінок, на яких починаються розділи, підрозділи (параграфи), список використаних джерел, додатки.
Вступ	Актуальність дослідження, його об'єкт, предмет, мета, гіпотеза, завдання, методи та процедура проведення, наукова новизна роботи, практичне та теоретичне значення, умови забезпечення надійності та вірогідності результатів.
Теоретична частина	Теоретична частина може складатися з кількох розділів, які, в свою чергу, містять логічно розділені підрозділи (параграфи). У теоретичній частині роботи представляються методологічні засади дослідження, аналізуються роботи інших авторів, формулюється авторська модель досліджуваного явища.
Практична частина	Практична частина може складатися з кількох розділів, які, в свою чергу, містять логічно розділені підрозділи (параграфи). В практичній частині роботи детально описуються методи та процедура дослідження, хід аналізу отриманих результатів, їх ґрунтовна інтерпретація.
Висновки	Основні узагальнення, отримані в ході дослідження, подаються як теоретичні висновки (зокрема авторська модель досліджуваного явища). Також представляються результати досліджень.
Список джерел	Список використаних джерел в алфавітному порядку відповідно до основних бібліографічних вимог.
Додатки	Матеріали, що є цінними для розуміння результатів роботи, однак, недоцільними для представлення у основному тексті.

Усні виступи мають розкривати зміст проблеми, що обговорюється та відповідати таким основним вимогам:

Логічна послідовність викладу думок. Кожна думка має логічно пов'язуватися з попередньою таким чином, щоб не викликати смислових непорозумінь.

Точність мовлення полягає у найповнішому викладі матеріалу з найоптимальнішим використанням мовних засобів, використанні усталених понять та термінів.

Логічний наголос як виділення за допомогою голосу та пауз найважливіших понять.

Дотримання норм української мови.

Адекватна манера мовлення. Мовлення має бути чітким, виразним, впевненим, однак позбавленим зайвої експресії.

Підкріплення різноманітним ілюстративним матеріалом: схемами, таблицями, відео тощо.

Структура виступу з представлення результатів наукового дослідження

Загальна тривалість виступу 5-15 хвилин

Представлення. Зазначення теми роботи, представлення авторів та наукових керівників роботи, установи де виконувалася робота.

Вступ. Зазначення актуальності дослідження, основних структурно-методологічних елементів роботи (об'єкт, предмет, мета тощо); короткий аналіз робіт інших авторів.

Основна частина. Представлення методів та процедури дослідження, опис основних результатів.

Висновки. Коротке та змістовне узагальнення основних результатів роботи, їх зіставлення з гіпотезою, накреслення перспектив.

Подяка. Подяка аудиторії за уважність до доповідача та зацікавленість роботою; подяка керівникам роботи та іншим особам які зробили значні внески у її розвиток.

Дискусія. Запрошення до обговорення основних результатів роботи, відповіді на запитання колег.

